

13

आगळंवेगळं टोकियो २०२१ ऑलिम्पिक होणार की नाही ?

श्री. लक्ष्मण चलमले

शारीरिक शिक्षण शिक्षक, पनवेल

E-mail : laxmanchamale@gmail.com

२३ जुलै पासून सुरु होणारं हे ऑलिम्पिक झाले तर खूप आगळं वेगळं असणार आहे. ७० दिवसांनी होणाऱ्या या स्पर्धेवर कोरोनाचे काळेकुट्ट ढग फिरत आहेत. त्यामुळे अजूनही निश्चितपणे सांगता येत नाही की स्पर्धा होतील कि नाही. झाल्याच तर प्रेक्षकांना बंदी असेल. खेळ पहायला कोणी नसेल विना प्रेक्षक रिकाम्या स्टेडियम मध्ये खेळाडूंना खेळावे लागणार. मग या खेळण्यात कसली मजा ?

ऑलिम्पिक स्पर्धा म्हणजे जगभरातील नामवंत खेळाडू त्यांचे चाहते सोबत स्पोर्टिंग स्टाफ, पत्रकार, टि.व्ही. चॅनलवाले, कॅमेरामन हे सर्वजण वर्षे वर्षे अशा स्पर्धांची वाट पहात असतात. आयोजक देशातील हॉटेल व्यवसाय, पर्यटन व्यवसाय, वाहतूक व्यवसाय यांच्या माध्यमातून परदेशी चलनवाढीस मदत मिळते. पण या टोकियो ऑलिम्पिक मध्ये हे काहीच होणार नाही. हे सर्व कोव्हिड१९ मुळे.

कोरोना महामारीचा प्रभाव टोकियो ऑलिम्पिकवर नक्की दिसणार आहे. केवळ ७० दिवसांनी या भव्य स्पर्धा सुरु होणार आहेत तरीही काही देशातील खेळाडूंना या रद्द होतील की काय अशी शंका आहे. २४ ऑगस्ट पासून पॅराऑलिम्पिक असल्याने २३ जुलै ते ८ ऑगस्ट दरम्यानचे हे उन्हाळी ऑलिम्पिक कोणत्याही परिस्थितीत

होणारच असे जपान सरकारने घोषित केले आहे.

२५ मार्च रोजी ऑलिम्पिक ज्योतीचे प्रज्वलन व संचलन उत्तर जपान येथून सुरु झाले. ही ज्योत घेऊन धावण्याचा मान जपानच्या महिला फुटबॉल संघास मिळाला. आता बातमी आहे की या कार्यक्रमाची जबाबदारी ज्या अधिकारी वर्गावर सोपवली आहे त्यातील काही जणांना कोरोनाची बाधा झाली आहे. तरीही जपान या स्पर्धा रद्द का करत नाही ?

स्पर्धा झाल्याच तर कशा पद्धतीने पार पडतील ?

जगातील २०६ देश व त्यांचे सर्वोत्कृष्ट खेळाडू आपलं कौशल्य दाखवण्यासाठी या महासोहळ्यात सामील होतील पण कौतुकासाठी त्यांचे चाहते स्टेडियम मध्ये नसतील. त्यांचे प्रोत्साहन, त्यांचे आनंदाश्रू नसतील, त्यांचा हल्लकल्लोळ नसेल.

स्पर्धेच्या दरम्यान कोरोना संसर्ग टाळण्यासाठी जपान सरकारने व आयओसीने दक्षता म्हणून काही कडक पावले उचलली आहेत.

१. प्रेक्षकांशिवाय स्पर्धा -

प्रेक्षक व चाहत्यांना ऑलिम्पिक नगरीत प्रवेश नाही. विविध देशांतील प्रेक्षकांना व चाहत्यांना परवानगी दिली तर कोरोना पसरण्याची

शक्यता नाकारता येत नाही म्हणून आयओसीचे चेअरमन श्री. थॉमस बॅच यांनी सर्व प्रेक्षकांची माफी मागितली आहे. पण मला खात्री आहे की तुम्ही घरी बसून स्पर्धा पाहणार आहात म्हणून स्पर्धांचे लाईव्ह प्रसारण सर्वोत्तम करण्यासाठी आम्ही प्रयत्न करू असे श्री. थॉमस म्हणाले.

खेळाडू सोबत अत्यावश्यक असलेल्या सर्व स्टाफला ऑलिम्पिक स्पर्धा स्थळी परवानगी असेल. त्यात प्रशिक्षक, व्यवस्थापक, फिजिओथेरपिस्ट, आहार तज्ज्ञ, मानसोपचार तज्ज्ञ यांचा समावेश असेल.

२. खेळाडूसाठी कडक निर्बंध -

- मास्क, सामाजिक अंतर व कोरोना चाचण्या सक्तीच्या असतील.
- खेळाडूंना टोकियो मध्ये प्रवेश करताच एंटीजेन कोवीड चाचणी सक्तीची असेल.
- दररोज ही कोव्हिड १९ चाचणी प्रत्येक खेळाडू व अधिकारी वर्गाला सक्तीची असेल.
- खेळाडूंच्या इव्हेंट नुसार लाळेद्वारे एंटीजेन चाचणी केंद्र व वेळ ठरवून दिलेली असेल.
- एंटीजेन चाचणी पॉझिटिव्ह आल्यास खेळाडूस सहभागी होता येणार नाही.
- खेळाडूची स्पर्धा संपताच ४८ तासात त्यांना त्यांच्या मायदेशी पाठवले जाईल.
- ठरवून दिलेल्या ठिकाणी ठरलेल्या वेळी उपस्थित राहून स्पर्धेत भाग घ्यायचा व लगेच मायदेशी परतायचे.
- विमानतळावर उतरल्या पासून खेळाडूंनी कोणते नियम पाळले पाहिजेत याची यादी एक महिना पूर्वी पाठवण्यात आली आहे. या

नियमांचे तंतोतंत पालन होत आहे की नाही हे CCTV व खेळाडूंच्या मोबाईल लोकेशन वरून तपासले जाणार आहे.

- मैदानावर उतरण्यापूर्वी आपल्या प्रकृतीची लक्षणांची संपूर्ण माहिती (Symptoms Checker) मोबाईल द्वारे कळवायची आहे.
- खेळाडूंनी स्पर्धे दरम्यान व स्पर्धा नसेल त्यावेळी कोणती खबरदारी घ्यावी याबाबत ३३ पानांची नियमपुस्तिका तयार करण्यात आली आहे व ती सर्व देशातील खेळाडूंना स्पर्धेपूर्वीच पाठवण्यात आली आहे.
- कोरोना नियमावली ही त्या खेळाची नियमावली असेल.
- खेळाडू हे शिस्तप्रिय असतातच त्यामुळे ते सर्व नियमांचे काटेकोर पालन करतीलच.

आलिम्पिक स्पर्धेस विरोध का होतोय ?

१. आज दिनांक २० मे २०२१ पर्यंत जपानच्या लोकसंख्येच्या ३% जनतेलाच कोरोना लस देण्यात आली आहे.
२. एका राज्याच्या राज्यपालांनी कोवीड प्रसाराच्या भितीपोटी परदेशी खेळाडूंना हॉस्पिटल बेड देण्यास असमर्थता दर्शविली आहे.
३. अमेरिकन अॅथलेटिक्स संघाने ऑलिम्पिक पूर्व सराव शिबीर जे जपान मध्ये होणार होते ते रद्द केले आहे.
४. वाढणारी कोरोना पेशंटची संख्या पाहता जपानी डॉक्टर संघटनेने या स्पर्धा भरवणे अशक्य असल्याचे सांगितले आहे.
५. ज्या ऑलिम्पिक गावांमध्ये खेळाडूंच्या राहण्याची व्यवस्था करण्यात आली होती

तथील नागरिकांनी या स्पर्धा आयोजनास विरोध केला आहे.

६. एका सर्वेक्षणानुसार जपानमधील ८०% जनतचा या ऑलिम्पिक स्पर्धांना विरोध आहे. जगभर कोरोनाने थैमान घातले आहे. विविध देशांतील खेळाडू सोबत हा व्हायरस व त्याचे प्रकार जपानी जनतेत पसरण्याची भीती त्यांना वाटत आहे. पण जपान सरकार यावर सर्व प्रकारच्या उपाययोजना करण्यात येत आहेत असे सांगत आहे.

जपान सरकार ऑलिम्पिक स्पर्धा आयोजनासाठी आग्रही का आहे ?

एवढा विरोध व कोरोनाची भीती असतानाही जपान सरकार स्पर्धा आयोजित करण्यासाठी आग्रही का आहे. हे समजून घेणे आवश्यक आहे. कारण नंबर एक - IOC व जपान सरकार यांच्यातील करार. या करारानुसार आयोजक देशाने युद्ध किंवा मानवी असुविधा (Civil Disorder) या दोन कारणांशिवाय स्पर्धा रद्द केल्या तर ठरलेली रक्कम IOC ला द्यावी लागते. म्हणून या ठिकाणी जपान स्वतः होऊन स्पर्धा रद्द करण्याची घोषणा करणार नाही. पण IOC सांगेल त्या प्रमाणे सर्व सोयीसुविधा उपलब्ध करून दिली जाईल. कोवीड-१९ बाबत WHO ने जाहीर केलेली SOP नुसार दक्षता घेतली जाईल.

मग IOC रद्द का नाही करत ?

जोपर्यंत या स्पर्धा आयोजनाने खेळाडूंच्या जिवीतास धोका आहे हे स्पष्ट होत नाही तसेच यातून नरसंहार होईल याची खात्री होत नाही तोपर्यंत या रद्द केल्याची घोषणा केली जाणार नाही.

दुसरी महत्त्वाची गोष्ट म्हणजे IOC साठी या स्पर्धा म्हणजे दुभती गाय आहे. आणि ही गायच

हातून गेली तर शिल्लक काहीच रहात नाही.

शेवटी जागतिक महामारीचा व खेळाडूंच्या जिवीताचा विचार करून जपान सरकार व IOC दोघांनी एकमेकांच्या संमतीने या स्पर्धा रद्द केल्या तरच कायदेशीर रित्या प्रसारणाचे हक्क व प्रायोजक कंपन्यांना तोंड देणे सोपे होईल.

कारण नंबर २ - देशाची प्रतिमा.

आजपर्यंत केवळ ३ ऑलिम्पिक स्पर्धा रद्द झाल्या आहेत. १९१६ सालच्या बर्लिन ऑलिम्पिक स्पर्धा पहिल्या महायुद्धाच्या पार्श्वभूमीवर रद्द झाल्या.

१९४० च्या टोकियो ऑलिम्पिक स्पर्धा व १९४४ च्या लंडन स्पर्धा दुसऱ्या महायुद्धाच्या पार्श्वभूमीवर रद्द झाल्या.

ऑलिम्पिक स्पर्धा आयोजित करण्यासाठी देशादेशांमध्ये चुरस असते. प्रत्येक प्रगत देशाला आपणही ऑलिम्पिक स्पर्धा आयोजित करू शकतो हे जगाला दाखवून द्यायचे असते. जगासमोर आपल्या देशाचा विकास दाखवण्याची संधी या स्पर्धेच्या माध्यमातून मिळते.

दुसऱ्या महायुद्धात हिरोशिमा व नागासाकी या शहरांवर अणुबॉम्ब पडले त्यात अतोनात नुकसान झाल्यानंतरही जपानने १९६४ साली टोकियो ऑलिम्पिक भरवले व आपल्या विकासाची गती जगाला दाखवून दिली. त्यानंतर जपानने खूप प्रगती केली एक विकसित देश म्हणून आपला ठसा उमटविला पण पुन्हा त्सुनामी ने संपूर्ण जपानच्या अर्थव्यवस्थेचे कंबरडचे मोडले. त्यातून ही झेप घेत जपानला ऑलिम्पिक स्पर्धा आयोजित करून जगासमोर आपल्याला सिद्ध करायचे होते पण त्यात कोरोना खोडा घालतो की काय असे वाटते.

उल्लेखनीय कामगिरी

कोल्हापूर जिल्ह्यातील एका दुर्गम खेड्यात सरदारचा जन्म झाला. वडील किरकोळ भात शेती आणि पशुपालन करत त्यामुळे सरदारचे प्राथमिक व माध्यमिक शिक्षण गावातच झाले. पुढील शिक्षणासाठी कोल्हापूर येथे आल्यानंतर मित्रांकडून स्पर्धा परीक्षेची माहिती मिळाली आणि लहानपणापासूनच खाकी वर्दीचे स्वप्न पूर्ण करण्यासाठी सरदारने स्पर्धा परीक्षा देण्याचा निर्णय घेतला. फॉर्म भरताना आपली ऊंची कमी म्हणून झळ होण्यासाठी पात्र नाही हे समजले. अभ्यास चांगला असल्यामुळे दुसऱ्या परीक्षांकडे लक्ष देण्याचा अनेकांनी सल्ला दिला मात्र सरदारला इतर कोणत्याच पदामध्ये आवड नव्हती. काय करावे कळत नव्हते. अशावेळी आवडीच्या क्षेत्रात म्हणजे शारीरिक शिक्षण या विषयात करियर करण्याचा निर्णय घेतला. बी. पी. एड. व एम. पी. एड. चंद्रशेखर आगाशे कॉलेजमधून पूर्ण केले व सेट-नेट चा अभ्यास सुरू केला.

घरची परिस्थिती बेताची असल्यामुळे पुण्यातील खर्चाचा विचार करून कोल्हापूर मधील शिवाजी विद्यापीठात अभ्यास सुरू केला. सायंकाळी विद्यापीठाच्या मैदानावर फिरायला जाताना अनेक पोलीस भरतीची मुलं भरतीचा सराव करताना दिसली व त्यांचा सराव पाहून यांना योग्य मार्गदर्शनाची गरज आहे असे जाणवले. काही मुलांशी परिचय असल्यामुळे त्यांनी सरदारला फिजिकल मध्ये मार्गदर्शन करण्यासाठी आग्रह केला आणि ज्ञानदानाच्या कामाला सुरुवात झाली. सरदारने सायंकाळी त्या मुलांचा सराव घेण्यास सुरुवात केली.

सरदारकडे येणाऱ्या मुलांपैकी ७ पोलीस भरती व ८ PSI साठी तयारी करत होते फक्त तीन महिने वेळ होता. वैयक्तिक अभ्यास करून प्रत्येकासाठी वेगळी योजना तयार करून सराव चालू केला. सरदारचे प्रयत्न आणि विद्यार्थ्यांची क्षमता यांना यश आले. ३ पोलीस भरतीत व ६ PSI म्हणून निवडले गेले. अॅकॅडमी सुरू करण्याचा सल्ला काहींनी दिला व २०१७ साली 'एस. एस. भित्तम ब्रदर्स' या नावाने शिक्षण संस्था चालू केली व त्या अंतर्गत 'आयडियल अॅकॅडमी' व 'आयडियल इंग्लिश मीडियम स्कूल' चालू केले.

पहिल्याच निकालातून चांगले यश मिळाल्याने प्रशिक्षणार्थी वाढले व अधिक यश मिळत गेले (१८ PSI तर ९ पोलीस भरतीमध्ये निवडले गेले). या

निकालाने यशस्वितेचा एक नवा पॅटर्नच कोल्हापुरात तयार झाला. याला विद्यार्थ्यांनी 'सरदार रायडर्स' असे ब्रँड नेम दिले. विद्यार्थ्यांची संख्या वाढतच राहिली व महाराष्ट्राच्या विविध भागातून विद्यार्थ्यांनी प्रवेश घेतला. २०१८ च्या PSI परीक्षेत २० विद्यार्थ्यांची निवड झाली. कोणत्याही प्रकारची जाहिरात नसताना कोल्हापूर, सांगली, सातारा, सोलापूर, बीड, पुणे, अहमदनगर, औरंगाबाद अशा जिल्ह्यातून विद्यार्थी संपर्क साधून येऊ लागले. सध्या PSI २०१९ च्या जाहिरातीनुसार ३८ विद्यार्थी व पोलीस भरतीसाठी ६७ विद्यार्थी अॅकॅडमीमध्ये सराव करत आहेत.

कोल्हापूर मध्ये सकाळी ५:४५ ला पहिली बॅच चालू होते व त्यासाठी ६० किमी दूर राहत असलेल्या सरदारला घरातून सकाळी ४:३० ला बाहेर पडावे लागते. सर्व बॅचचा सराव संपवून गावी पोहचायला दुपार होते व त्यानंतर इंग्लिश मीडियम स्कूलचे कामकाज पाहून संध्याकाळी चार वाजता गावातील अॅकॅडमीच्या विद्यार्थ्यांचा सराव घेण्यासाठी सरदार सज्ज असतो.

गेल्या ३ वर्षात यश मिळवून ७९ मुलांची (पोलिस व इतर क्षेत्रात) निवड होऊन एस. एस. भित्तम ब्रदर्स शिक्षण संस्था अंतर्गत आयडियल अॅकॅडमीचे नाव उंचावले आहे.

सरदार नेहमी म्हणतो की, पत्त्यांच्या खेळात आपल्याला चांगली पाने येणे आपल्या हातात नसते मात्र आलेल्या पानात चांगला डाव खेळणे महत्वाचे असते. तसेच आयुष्यात सगळ्या गोष्टी आपण ठरवल्याप्रमाणे घडतीलच असे नाही. तेव्हा हार न मानता आपल्यातील क्षमता, परिस्थिती आणि कष्ट यांचा समन्वय साधून प्रयत्न केल्यास यश आपलेच आहे.

सरदार करीत असलेल्या ह्या कामाची दखल नक्कीच घेणे गरजेचे आहे व 'सरदार रायडर्स' ह्या ब्रँड नावाची माहिती सर्वांना करून देताना सरदार आमच्या महाविद्यालयाचा एक विद्यार्थी होता याचा आम्हाला सार्थ अभिमान आहे. सरदारच्या या कामाला मानाचा मुजरा..

सरदार शामराव भित्तम,
मु.भित्तमवाडी, पो. म्हासुर्ली,
ता. राधानगरी, जि.कोल्हापूर

संकलन
डॉ. अमित प्रभू